

عنوان مقاله:

سلامت آبخیز (قسمت دوم): مدل مفهومی فشار، وضعیت و پاسخ (PSR)

محل انتشار:

فصلنامه ترویج و توسعه آبخیزداری، دوره 4، شماره 15 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

زینب حزباوی - دانشجوی دکتری علوم و مهندسی آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس، نور مازندران، ایران.

سید حمیدرضا صادقی - استاد گروه مهندسی آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

در دهه اخیر مطالعات مختلفی در راستای توسعه ابزار مدیریتی منابع آب و خاک با هدف حفظ سلامت آن ها صورت گرفته است. بنابراین اولین اقدام ضروری در این راستا، تعیین وضعیت سلامت این منابع مهم در مقیاس زیست بوم هاست. برای تعیین سلامت، معیارها و شاخص های کلیدی از مجموعه عوامل انسانی، اقلیمی، زمین شناسی، خاکی و پوشش گیاهی نمایان گر شرایط کنونی سلامت معرفی و توسعه داده شده است. مطابق با پژوهش های متعدد صورت گرفته در این راستا، استفاده از هر کدام از این معیارها به تنهایی نمی تواند گویای وضعیت سلامت زیست بوم مورد مطالعه باشد. بر همین اساس ترکیبی از این معیارها مد نظر قرار گرفته است. اما نحوه ترکیب و تلفیق این معیارها و شاخص ها بسته به شرایط مطالعاتی متفاوت بوده و یکی از چالش های اساسی در حوزه ارزیابی سلامت منابع آب و خاک و نهایتاً زیست بوم ها محسوب می شود. به همین منظور مدل های مفهومی مختلفی برای تبیین این معیارها و شاخص ها در قالب یک چارچوب مشخص ارائه شده اند. در همین راستا، مدل مفهومی شاخص محور فشار، حالت، پاسخ (PSR) برای ارزیابی سلامت زیست بوم ها پیشنهاد شده است. مدل PSR با سامان دهی معیارها در قالب شاخص های جامع فشار، حالت و پاسخ توانسته است سلامت زیست بوم را با لحاظ کلیه شرایط حاکم بر یک سامانه تعیین کند. حال با توجه به روند تخریب روزافزون منابع طبیعی و لزوم مدیریت جامع حوزه های آبخیز کشور ارزیابی سلامت زیست بوم های کشور ضروری می باشد. لذا در پژوهش حاضر اطلاعات جامع و لازم در خصوص مدل PSR و مفاهیم حاکم بر آن ارائه شده است تا محققان و مدیران حوزه های آبخیز بتوانند از این رویکرد به عنوان یک رویکرد جامع برای ارزیابی سلامت آبخیز و تصمیم گیری در خصوص اتخاذ بهترین اقدامات مدیریتی استفاده نمایند.

کلمات کلیدی:

آبخیز سالم، امنیت بوم شناختی، خدمات زیست بوم، شاخص های یکپارچه، نیروی محرکه تخریب

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1871836>

